

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ХОРЕОГРАФІЇ У ДИТЯЧИХ
ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

(Лекція №1 для студентів IV курсу ФФВ з дисципліни

«Теорія і методика викладання хореографії

у навчальних закладах різного типу»)

Напрямок підготовки – 6.02.02.02 «Хореографія»

Розробила: викл. Шелейкіс Я. Є.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри хореографії та мистецтвознавства

Протокол № 1 від « 28» серпня 2015р.

Завкафедри проф. канд.пед.наук _____ Сосіна В. Ю.

Львів -2015

План:

1. Науково-теоретичні аспекти музично-рухового розвитку дошкільників
2. Значення танцювального мистецтва для дитини дошкільного віку
3. Класифікація дитячих танців
4. Художньо-педагогічні вимоги до танців
5. Методика навчання танцю
6. Зміст заняття з предмету «Ритміка і танець» для дітей дошкільного віку

1. Науково-теоретичні аспекти музично-рухового розвитку дошкільників

Сьогодні однією з актуальних проблем освіти є духовний розвиток особистості. У світлі цього особливого значення набуває естетичне виховання. Будучи одним із аспектів цілісної системи виховання, її невід'ємною складовою частиною, естетичне виховання, як ніщо інше, сприяє духовному розвитку, впливає на формування естетичного ставлення до дійсності, активізацію творчої діяльності, розвиток естетичної культури особистості. Значну роль у залученні дитини до світу культури відіграє мистецтво, що розглядається вченими як засіб спілкування людей, фактор національної та інтернаціональної єдності. Мистецтво відрізняється від інших численних видів практичної діяльності людей тим, що пов'язане з відчуттями та емоціями. Так, Л.С.Виготський визначав мистецтво як „суспільну техніку відчуття, „сукупність естетичних знаків, спрямованих на те, щоб викликати у людей емоції , а також підкреслював соціальну цінність художніх емоцій, викликаних мистецтвом. Спираючись на це положення, танцювальне мистецтво можна, безумовно, розглядати як один з найбільш дійових факторів формування гармонійно розвинутої, духовно збагаченої особистості. Відомо, що ще здавна танець був засобом вираження почуттів та емоцій людей. Відокремившись від прямого зв'язку з обрядами, де він мав насамперед релігійно-магічний зміст, танець набув значення мистецтва, що втілює красу людського тіла, різноманітний душевний стан. Природа танцю образна і має за основу узагальнення багатоманітних „пластичних мотивів, відібраних із реального

життя рухів, які організуються за законами ритму, симетрії, орнаментального узору. Танець органічно пов'язаний з музикою, яка посилює виразність танцювальної пластики, дає йому емоційну ритмічну основу. Багато дослідників розглядають виховний вплив танцю у зв'язку з його значним фізично-культурним та духовно-культурним потенціалом, що сприяє всебічному розвитку дитини. Естетичне виховання засобами ритміки та хореографії висвітлено у працях Є.Б.Абдуліної, Б.В.Асаф'єва, А.Р.Верещагіної, Д.Б.Кабалевського, К.В.Тарасової, В.І.Шпак та інших. Проблемам музично-рухового розвитку дошкільників, формуванню в них навичок виконання танців, розвитку творчості під час означеної діяльності присвячено дослідження Р.Т.Акбарової, С.В.Акішева, Н.О.Ветлугіної, О.В.Горшкової, А.М.Зіміної, М.Л.Палавандішвілі, О.П.Радиної та ін. Ученими підкреслюється, що за допомогою рухів дитина пізнає світ: рухаючись під музику, вона вчиться повнішому її сприйняттю, завдяки чому отримує певні враження від музичних творів. При цьому у дітей розвивається загальна музикальність, творча уява, поступово формується художній смак, розвиваються спеціальні здібності музично-рухового виконавства. Треба зазначити, що танцювальне мистецтво, як ніщо інше, передбачає культурну доцільність, тобто „відкритість різних культур. З огляду на це особливого значення набуває знайомство дітей з народним танцем, що, як і кожний витвір народного мистецтва, є „плодом народної творчості, уособленням його смаків і вподобань, дзеркалом національних особливостей художнього мислення народу. Виходячи з цього, використання танців різних народів у процесі організації танцювальної діяльності дітей старшого дошкільного віку, сприяє створенню умов для найбільш повного з (урахуванням віку) ознайомлення дошкільників з розвитком культури сучасного суспільства. Цей аспект естетичного виховання у процесі танцювальної діяльності потребує насамперед знань у галузі національної культури. Такий підхід, погляд, дає змогу дошкільнику побачити та зрозуміти єдність національної танцювальної культури із світовою, сприяє формуванню різних пізнавальних інтересів, пробуджує чуттєвість, а також створює умови для розвитку танцювальної творчості.

2. Значення танцювального мистецтва для дитини дошкільного віку

Відомо, що діти дуже люблять танцювати. У танцях вони задовольняють свою природну потребу в русі. У виразних, ритмічних рухах танцю розкривається почуття, думки, настрої, виявляється характер дітей. Танець - мистецтво синтетичне. Воно спрямоване на вирішення музично-ритмічного, фізичного, естетичного та психічного розвитку дітей. Рухи під музику привчають їх до колективних дій, сприяють вихованню почуття колективізму, дружби, товариства, взаємної поваги. Рухи під музику зміцнюють дитячий організм. Задоволення, отримане дитиною в процесі рухових дій, побічно супроводжуються значними фізіологічними змінами в його організмі, покращується дихання і кровообіг. Весела музика збуджує нервову систему, викликає посилену діяльність вищих відділів головного мозку, пов'язаних з асоціативними, інтелектуальними та вольовими процесами. Діяльність скелетної мускулатури в дошкільному віці має важливе значення, так як у зростаючого організму відновлення витраченої енергії характеризується не тільки поверненням до вихідного рівня, але і його перевищенням. Тому в результаті заняттями танцями відбувається не трата, а придбання енергії. Музично-ритмічні рухи сприяють формуванню моторики, покращує поставу. Систематичні заняття танцями дуже корисні для фізичного розвитку дітей: поліпшується постава, вдосконалюються пропорції тіла, зміцнюються м'язи. Поступово діти починають легше, граціозніше рухатись, стають розкутими. У дітей з'являється такі якості рухів, як легкість, пружність, спритність, швидкість і енергійність. Завдяки музиці, рухи дошкільнят стають більш чіткими, виразними і красивими. Здобуваючи знання та навички в області танцювального мистецтва, діти починають розуміти, що кожен танець має свій зміст, характер, свій образ. Щоб передати виразність танцювальних образів, дитина повинна запам'ятати не тільки самі рухи, але і їх послідовність (що само по собі позитивно впливає на розвиток пам'яті та уваги), але й мобілізувати увагу, спостережливість, творчу активність. Танець привчає дітей до норм культурного спілкування. У дітях виховується скромність,

доброзичливість, привітність. Хлопчики починають дбайливо ставитися до своєї партнерки. Танець стає одним із засобів морального виховання дитини.

3. Класифікація дитячих танців

Танці складаються з простих народних і класичних танцювальних рухів. Їх можна розділити на кілька видів: 1. Танці й танці із зафіксованими рухами, побудова яких визначається структурою музичного твору; 2. Вільні танці й танці, в яких найбільш яскраво проявляються творчі здібності виконавців; 3. Комбіновані танці, які включають зафіксовані рухи і вільну імпровізацію; 4. Народні танці й танці, побудовані на справжніх елементах народного танцю; 5. Характерні танці, що виконуються різними персонажами; 6. Дитячі бальні танці, які включають кроки польки, галопа, рухи вальсу та інші.

Детальніше зупиняємося на класифікації українських народних танців. Серед народних танців, які побутують тепер, можна відзначити хороводи, метелиці, гопакі, козачки, коломийки, гуцулки, кадрилі, польки і ряд сюжетних танців — «Коваль», «Гречка», «Льон», «Лісоруби», «Опришки», «Аркан» та багато інших. Існує три основних українських народних танців: хороводи, сюжетні та побутові.

4. Художньо-педагогічні вимоги до танців

При складанні танців для дітей дошкільного віку необхідно керуватися цілою низкою художньо - педагогічних вимог. Кожен дитячий танець повинен мати яскравий емоційний зміст, своєрідний колорит . Танці повинні бути доступні дітям, відповідати їх технічним можливостям. В іншому випадку, навчання перетвориться на виснажливий тренаж і втратить свою виховну цінність . Дитячий танець повинен бути дуже концентрованим, компактним. Не рекомендується в нього включати велику кількість різних фігур - це стомлює дітей. Треба враховувати психофізичну особливість дітей -дошкільнят, ретельно лімітувати фізичне навантаження, контроль над якою необхідно здійснювати . А саме: - Стежити за поставою дітей на заняттях, характером рухових завдань ; - Визначати дозування фізичного навантаження, враховуючи

побажання лікаря; - Звертати уваги на скарги дітей під час занять танцями ; - У бесідах з вихователями та батьками з'ясовувати всі дані про здоров'я дитини, її індивідуальних особливостях. Танець для дітей повинен мати чіткий малюнок рухів. Необхідно пам'ятати про збереження точності і закінченості танцювальної форми, тільки в цьому випадку танець буде зручний для багаторазового повторення. Необхідні органічний взаємозв'язок рухів з музикою, облік не тільки загального характеру музики, а й основних засобів музичної виразності (динамічних, темпових, метроритмічних, гармонійних особливостей) Важливо також різноманітність репертуару дитячого танцю (за змістом, настроєм) . Цікавим для дітей моментом може з'явитися зміна партнерів в танці, елемент гри, жарти, незвичайних атрибутів, костюмів.

5. Методика навчання танцю

Музичне виховання-органічна складова частина всього навчально-виховного процесу в дитячому садочку. Основною формою музичного виховання і навчання є музичне заняття. Для того, щоб навчити дітей співати, танцювати, рухатися під музику, треба спочатку навчити дітей слухати музику. Під час слухання музики діти пізнають, які відчуття передає музика, про що вона розповідає, що вона хоче передати? Але більш виразно, свідомо діти пізнають музику через музично-ритмічні рухи. Танці в дитячому садочку є одною із форм музично-навчального процесу, що формує у дітей естетичні і творчі навички. Танець в дитячому садочку це є той показник досягнення музичного керівника, це та робота, котру він виконує щоденно на музичних заняттях. В наш час без танцю не обходиться жодне відкрите заняття, жодна розвага, свято, концерт в дитячому садочку. Тому до музичного керівника ставляться більші вимоги, потрібний більший творчий підхід до дітей.

6. Зміст заняття з предмету «Ритміка і танець» для дітей дошкільного віку

- Колективно-порядкові вправи:

Мета - організувати колектив, створити у дітей бадьорий, робочий настрій. Марширування: ходіння по одному, розходженні вправо, вліво, з'єднання у пари (з носка на півпальцях, з високо піднятим коліном). Ознайомлення з поняттями: коло, колона. Шикування на марші в коло, колону, перешикування на марші; з колони в пари і знову в колону, створення кола з колони; вільне розміщення на площі.

- Ритмічні вправи

Вправи на розвиток музично-слухового сприйняття; вслуховування у музичне звучання; відплескування долонями нескладних ритмічних малюнків на слух. Музично-ритмічне тренування: рух у характері й темпі музики; вправи на розвиток уваги; початок і закінчення руху разом з музикою. Рухова імпровізація на музику; динамічні відтінки твору (*forte* і *piano*); вправи на формування активного сприймання музики на розвиток уяви, ініціативи. На розвиток емоційного сприйняття музики; передача музичного образу через рух, характеру одразу, що підказує музика.

- Вправи на підлозі

Розкриття ступнів ніг з природної позиції у першу і знову у першу природну позиції (у зворотному порядку), лежачи на спині, руки заведені під голову. Натягування ніг до кінчиків пальців ступнів і виведення їх у положення, на п'ятки (ноги паралельно). Пасе (ковзний рух ногою по підлозі), почергово кожною ногою, лежачи на спині. Ноги, витягнуті в колінах і підйомі, тримати паралельно. Жабка (вправа на гнучкість). Виконується, лежачи на животі. Ноги, зігнуті в колінах, намагатися дотягнути до голови, а голову до ніг. Гойдалки - вправа на розвиток підйому ступні. Сидячи навпочіпки, робити переكاتи на ступнях, ніби гойдатися.

- Танцювальні кроки та рухи

Танцювальний крок з носка. Крок убік з присіданням у III позицію. Підскоки з просуванням вперед. Винос ноги на носок і на п'ятку. Па галопу. Па польки. Приставний бічний крок. Гуцульський дрібний хід (на місці і з

просуванням). Чосанка (поперемінний винос ноги вперед). Присядки-пружники (для хлопчиків). Притупування однією ногою. Потрійне притупування.

Підготовка до вихилясника.

- Музичні ігри та ритмічні вправи

Для розвитку музично-слухового сприйняття: «Умій ходити на сильну долю звучання музики». Для музично-ритмічного тренування: «Ходімо під музику» (гра на виховання уваги). «Зірочка» (гра на розвиток руху в характері й темпі музики). Для розвитку рухової імпровізації в музиці: «Буратіно». Для розвитку емоційного сприйняття музики: «Курчата». Масові танці: «По гриби», «Перші кроки» (I півріччя). «Коники», «Гуцулята» .

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ-2012.
2. Алекс Мур Бальные танцы. Латино-американская программа.
3. Березова Г. Хореографічна робота з дошкільнятами . Київ «Музична Україна» 1989.
4. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. Київ. 1990
«Українські народні танці», видавництво. «Мистецтво», Київ 1995.
5. Гурєєв Ю. Танцює «Подільничик». Київ. «Музична Україна» 1981.
6. Кім Василенко- Лексика українського народно- сценічного танцю.Київ.
«Мистецтво» 1996.
7. Пол Боттомер Уроки танца. Москва. «Издательство Эксмо»,2004.
8. Раевская Е.П., Руднева С.Д., Соболева Г.Н. Музыкально двигательные упражнения в детском саду. Москва- «Просвещение»-1991.
- 9 Шевчук А.С.Дитяча хореографія: Програма та навчально – методичне забезпечення хореографічної діяльності дітей від 3 до 7 років. К.: «Шкільний світ» 2008р.
- 10 Шевчук А.С. Так – хореографічним досягненням дошкільника.
11. Шевчук А.С. Як залучити дошкільнят до хореографії. Дитячий садок. Мистецтво 2007 р.
12. Шоломович С., Рудченко І., Зінич Р. «Методика музичного виховання в дитячому садку». Київ «Музична Україна» 1979.